

Nikša Tomić
21000 Split, Vrlička 39

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za komunalne poslove, komunalnu
infrastrukturu i zaštitu okoliša
21000 Split, Domovinskog rata 2

Predmet: Primjedba na Studiju o utjecaju na okoliš državne ceste D8; dionica: čvor TTTS – čvor Stara Podstrana – čvor Krilo Jesenice – čvor Dugi Rat – most Cetina.

Ovom primjedbom želim ukazati na činjenicu da su podaci iz predmetne Studije koji se odnose na kulturnu baštinu sadržanu u točki 3.8 i u analizi stanja točka 3.8.3 za lokalitet AL 5 – *Arheološki lokalitet Gradišća, Krilo* (oznaka na karti: AL 5) nepotpuni i samim time ne ukazuju na značaj samog lokaliteta. Terensko istraživanje je, po mome mišljenju, loše provedeno ili uopće nije provedeno iako se u Studiji navodi, citiram, „Status zaštite: evidentirano terenskim obilaskom“. Zato sam mišljenja da su sve navedene činjenice koje se odnose na arheološko nalazište AL 5 tek prijepis iz knjige *Obredne gomile* Ante Škobalja iz godine 1970.

Kako bi svima bilo jasnije o kakvom se potencijalnom arheološkom nalazištu radi, priložit ću nekoliko materijalnih dokaza do kojih sam došao najjednostavnijim obilaskom terena (što je istovremeno i dokaz da autori predmetne Studije vjerojatno to nisu učinili iako su u njoj zapisali „evidentirano terenskim obilaskom“ jer da su to doista i učinili, zacijelo bi pronašli još veći broj relevantnih artefakata nego što sam ih prikupio ja, priprosti amater). Pa krenimo redom:

1: Tegule sa dijelom žiga radionice „Quintus Clodius Ambrosius“

Tegule s pečatom radionice Quintus Clodius Ambrosius pronađene na predmetnoj lokaciji godine 2010. datirane su u široko vremensko razdoblje od 1. stoljeća do prve polovice 2. stoljeća, dok povijesna i kulturološka obilježja toga prostora i vremena govore da se to mjesto i doba poklapaju sa životom Luciusa Artoriusa Castusa pokopanog nedaleko crkvice u Sv. Martinu i koji se sve češće u znanstvenim krugovima spominje kao mogući povijesni Kralj Arthur. Držim da nije

Slika 1. Tegula sa dijelom žiga radionice Q(UINTI) CLODI AMBROSI

potrebno dodatno obrazlagati tko je bio Kralj Arthur i kakva bi se nemjerljiva šteta nanijela ugledu Poljica, Republici Hrvatskoj, Ujedinjenome Kraljevstvu i uopće svjetskoj kulturnoj baštini, izgradnjom čvora Krilo preko ovog potencijalno senzacionalnog lokaliteta označenog kao AL 5.

2. Termožbuka kao dokaz postojanja Termi

U sklopu arheološkog nalazišta AL 5 moguće je pronaći više tona (!) antičke termožbuka debljine 30 cm što ukazuje na bazene s toplom vodom iznimnih dimenzija.

3. Rimska kapitaža na izvoru vode

Objekt na lokaciji AL 5 napajao se vodom sa vlastitog izvora, što u spomenutoj Studiji utjecaja na okoliš kao da ne postoji. A postoji i na fotografijama i u prirodi što dokazuju zidovi na površini koje sedimentacija tla još nije posve prekrila:

4. Pozicija arheološkog nalazišta:

Pozicija predmetnog objekta ili sklopa više objekata odnosno cjelokupnog arheološkog nalazišta označenog kao lokacija AL 5 ukazuje na pomno birano mjesto u strateškom smislu jer omogućuje nadzor plovidbenih morskih putova iz svih smjerova (pogled na Splitska vrata, pogled na kanal Brač - omiška Dinara, pogled na Šoltu – Drvenik Mali – Drvenik Veliki – obala). Nedvojbeno je riječ o znalački odabranoj poziciji s koje se mogu nadzirati sva tri morska prilaza antičkoj Saloni. U cijeloj Dalmaciji nigdje drugdje ne postoji niti jedna slična pozicija. Stoga se nadam da odvojak Krilo neće unakaziti spektakularni panoramski doživljaj koji pruža ovo potencijalno veliko i značajno arheološko nalazište.

Zaključak:

Sve prethodno navedene činjenice i materijalni dokazi, zatim brojni izvodi iz tiska, korespodencija s eminentnim svjetskim stručnjacima kojima su predočene sve okolnosti i činjenice te dokazi pohranjeni kod odvjetnika, kao i desetogodišnji nemar oko registracije antičke vile ili vila na lokaciji AL 5, daju mi za pravo nadati se kako će brza cesta Split – Omiš pridonijeti stručnoj obradi ovog po mnogo čemu jedinstvenog arheološkog nalazišta te ga u širokome luku zaobići pri samoj izgradnji jer ceste koje zatiru kulturnu baštinu – ne vode nikamo!

U Splitu, 18. srpnja 2018.